

ל: **עין משפט** **נר מצוה**

גו א מיי פֿיט מהלכות נדרים הל"ט טוש"ע יו"ד סי' ריו סעי' לג לד:
גו ב ג מיי שט טוש"ע שס סעיף לו:

גח ד מיי שט טוש"ע שס סעיף לו:

גנב ה טו"ד סי' ריו:

ס ו מיי פֿיט מהלכות נדרים הל"א ויג) סנג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רח סעיף א:

כא ז טור י"ד סי' ריו:

הגהות הב"ח
(א) גמ' ה"ג דמחזיילדן הוא: (ב) רש"י ד"ה שחורי כי הנולדים מותר בילודים כי היכי:

תוספות

מודלא קאמיר הנודר מן הרואים:

מדלג קאמיר האש הנודר שהוא נדר מן הרואים את החמה שזו ודאי היו משמע למעוטי קומין וא"ת הא דלא קאמיר מן הרואים משום דאז היו דגים בכלל (עובדים) והאז רלע שלא יהיה בכלל יש לומר דהשתא נמי כשאמר מרואי החמה הוו דגים בכלל כל כמה שלא נפרש שהחמה רואה אותן קאמיר שהרי דגים רואין יפה החמה אלא חמה רואה אותן לא מיקרי האיל ומוטקסן צמים: לאפוקי דגים ועוברין. דלחן חמה רואה אותן דגים דכחי' ועובדים מוטקסן צממי אמן אלא שאר צעלי חיים אסורין ומיחו בתבואה ופירות וכל דבר שאין בו רוח חיים שרי אע"ג דחמה רואה אותן דכיון שהוכיז רואי החמה משמע דוקא צעלי חיים שעשויים לראות החמה: אסור בקרחין ובעלי שיבות. אע"פ שקרת אין לו שערות ובעלי שיבות מלאים שיער לכן ואין הראש שחור: **מאי בעבא** מודלא קאמיר שער. כלומר מדלג קאמיר הנודר: אנשים ויובטין מיכסו רישיהו וויטבין בגילוי. ויכיר שחרותם לפעמים כשראש גליי ואע"ג דליכא קרחין ובעלי שיבות מ"מ כמה פעמים מגליין ראשן וגם מותרין לגלות באקדחי בעלמא אפי' צמיי כל העולם מה שאין כן צנשים קבונים לעולם מיגילו. ואין חידוש כשהנכר שחרות שלעולם הוין כך ואין נקראין שחורי הראש אלא אותם שלפעמים ניכר שחרותם ועוד יש לפרש קטנים לעולם מיגלו בין וזכרים בין נקבות ואפילו נקבות קטנות שאינן נשאות רגילות יפה צגליי הראש ואין רגילין לקרות שחורי הראש אלא אנשים דכוותיהו צנשים אינם שחורי הראש:

ל:

ר

אולינן ומהאי ירושלמי איכא למפשט נמי היכא דהוה איפכא להיתרא אצל נראה לי שאין הדין כן ויתצאר צפ' צמרא דמכילתין^א צס"ד.
וצירושלמי^ב נמי איבעיא להו צאלו שיורדים לים כדי לטייל אס הם בכלל יורדי הים או לא ולא אפשרא ולחומרא:
מדלא קסני מצעלי שער.

אלמא אפילו קרחין בכלל וכיון דשחורי הראש לגבי קרחין לאו דוקא לבעלי שיבות נמי לאו דוקא ומשום הכי אמר דכי קאמיר שחורי הראש לאותם שאדם מתאר אותם בשחורי הראש נתכוון דהיינו אנשים דמשום דזימנין מכסו רישיהון וזימנין מיגלו אי אפשר לתאר אותם לא צמכסי הראש ולא צמגולי הראש ונקראים שחורי הראש לפי שרובן של אנשים ראשן שחור אצל נשים כיון דלעולם מיכסו צמכסי הראש אדם מתאר אותם וקטנים כיון דלעולם מיגלו צמגולי הראש אדם מתאר אותם:
ולא מיבעיא צנולדים אלא מן מאי אסר. אי שרי צנולדים וצילודים: **מן הנולדים אסור אף צילודים.**
דס"ל לרבנן דנהי דאמר מן הצילודים אין הנולדים דהיינו אותם שעמדין להוולד בכלל ה"מ צילודים שהוא לשון מיוחד אצל הנולדים כולל שניהם דהיינו אותן שנוולו ושעמדין להוולד ור"מ פליג נמי ואמר דכי היכי דנודר מן הצילודים אין הנולדים בכלל ה"ג נודר מן הנולדים שאין הצילודים בכלל והיינו אף דקמני: **אלא מעשה ועסה שני צניך וכו'.** והא מנשה ואפרים כצר נולדו: **וצנדים הלך אחר לשון צני אדם.** וצבחי פליגי רבי מאליר ורבנן דרבנן סברי דכי היכי שנוולדים צלשון תורה כולל נולדים כצר ועמדין להוולד ה"ג צלשון צני אדם והיינו דהדרי רבנן למימר צסיפא דמתני' לא נתכוון זה אלא ממי שדרכו להוולד ולא דעת שלישי הוא אלא דפרושי קמפרשי טעמייהו דאמרי דהנודר מן הנולדים אסור בכל וקיהצי טעמא למילתייהו שלא נתכוון אלא ממני שדרכו להוולד צין להצא צין לשעצר לפי שאין צמשמעות לשון זה כוונה אחת מיוחדת לשעצר דוקא או להצא דוקא ורבי מאיר כצר דצלשון

צני אדם לא מקרו נולדים אלא עמידים להוולד וצילודים נמי דתרווייהו מודו דמותר צאותן שעמדין להוולד טעמייהו משום לשון צני אדם דאילו צלשון תורה כי היכי דמשמע נולדים כצר **עמידים להוולד** כדכתיב [שמות א'] **כל הצן הילוד: לאפוקי דגים ועופות.** שהם מטיילין ציאים ולא מיתצרו צמעיי אמן:

עלדים מנהו: הנה בן גולד לבית דוד יאשיהו שבו. כימי ירבעם ראשון למלכי ישראל נאמרה ענאה וז: ובגדרים הלך אחר לשון בני אדם. ורבנן סברי דצלשון צני אדם לסולא קרו עלדים ור"מ סבר דוקא צעמידים להוולד: לא נתכוון זה אלא בפי שדרבו להוולד. ופליג אמרוייהו ואף מן הצילודים אסור צניהם: לאפוקי דגים ועופות. שהם מטיילן ציאים:

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

רש"י

העלכים מעכו ליפו. אסור בלצד: **אלא אפי' ממי שדרכן לפרש.** אסור הואיל וסופן לעלות ליצפה הוו בכלל יושבי היצפה: **בתנאי' אסור אף צסומין.** דלא נתכוין זה אלא צמיי שהחמה זורחת עליו: **גב' מדלא אמר מן הרואין.** דאילו אמר הכי היה מותר צסומין ומדאמר מרואי חמה משמע ממיי שחמה זורחת עליו לאפוקי דגים צצים ועוצרין צצמעי אמן שאין חמה רואה אותן שמותר צהן: **בתנאי' הנודר משחורי הראש אסור בקרחים וצעלי שיבות.** דשחורי הראש משמע שנודר מאותן שהיו שחורי הראש: **ומותר צנשים.** מפרש צגמרא: **גב' מאי טעמא.** אסור בקרחים: **מדלא אמר מצעלי שיער.** דאילו אמר מצעלי שיער היה מותר בקרחין: **וימנין מיכסו רישיהו ווימנין מיגלו.** והוו שחורי ראש: **אצל נשים לעולם מיכסו.** שאינם שחורי הראש ועטופות כל שעה בלצנים: **וקטנים לעולם מיגלו רישיהו.** כלומר איהו כי נדר אדעמא דגדולים נדר והני כיון דלאו גדולים ינהו ולא נהיגי מנהג גדולים להכי לימנהו בכלל גדולים ומותר צהן: **בתנאי' הנודר מן הצילודים.** משמע שכצר צאו לעולם כמה דכתיב הצילודים צמדצר (יהושע ה): **מוסר צנולדין.** צאותן העמידים להוולד: **וחכמים אומרים.** אסור צניהן דלא נתכוין זה אלא מכל מי שדרכו להוולד. חכמים דסיפא היינו ת"ק: **גב' לרבי מאיר.** דמתיר אף צילודים: **ולא מיבעיא צנולדים.** נמי דמתיר: **אלא ממאן אסור.** כלומר א"כ ממה נדן: **חסורי מיחסרא והכי קסני מן הנולדים אסור צילודים.** דכיון שנודר צאותן שעמידים להוולד כ"ש שאסר עצמו צאותן שכצר נולדו רבי מאיר אומר אף הנודר מן הנולדים (ו) וכו' כי היכי וכו': **והא עדיין.** אפי' מנשה וקינן של יאשיהו לא צא לעולם: **וצנדים הלך אחר לשון צני אדם.** דדרכן של צני אדם לקרות נולדין לצאותן שעדיין לא נולדו ואס נדר מן הנולדין אסור צהן: **וחכ"א לא נתכוין זה וכו'.** דצין צנולדין וצין צילודין אסור: **לאפוקי עופות ודגים.** מתני'

עלדים מנהו: הנה בן גולד לבית דוד יאשיהו שבו. כימי ירבעם ראשון למלכי ישראל נאמרה ענאה וז: ובגדרים הלך אחר לשון בני אדם. ורבנן סברי דצלשון צני אדם לסולא קרו עלדים ור"מ סבר דוקא צעמידים להוולד: לא נתכוון זה אלא בפי שדרבו להוולד. ופליג אמרוייהו ואף מן הצילודים אסור צניהם: לאפוקי דגים ועופות. שהם מטיילן ציאים:

מסורת הש"ס

(א) נפי ה"רין על משניות אלו תמלא לעיל ע"א.
(ב) נאמן מט. נא: ר"ה יב: יומא טו: ערכין ט: טי: צבורות נה. א) דף פג: ד"ה ואלי. ד) נפי"ג ה"ו.
(ס) צ"ל קאמיר מצעלי,

תורה אור השלם

- ↑ נְעֻמָּה שְׁנֵי בָּנֶיךָ הַנּוֹלָדִים לָךְ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בְּאֵי אֶלְדֶּךָ מִצְרִימָה לֹא הָם אֲפֻרִים וּמִצְוָה בְּרֹאבוֹן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ לִי: בְּרִאשִׁית מִחַ זֶה גּוֹלֵד לְבֵית דָּוִד יֵאשְׁדָּהוּ שְׁמוֹ וְנָח אֶת בְּרִיךְ הַבְּנוֹת הַמִּקְטָרִים עֲלֶיךָ וְעֲצֻמוֹת אָדָם יִשְׁרְפוּ עֲלֶיךָ: מַלְכִים א י' ב

פירוש הרא"ש

אלא אף במי שדרבכו לפרש. לפי שסופו לנדר ליצפה: **שלא נתכוין זה** אלא במי שהחמה רואה אותו. צגמרא מפרש: **אסור בקרחין מן הרואין.** ואפי' אמר מן הרואין שמוטבין לא ציימין ליה דלא נדר אינש אדעמיא דנפשיה היכא דליכא שיעורא דאמיר לעיל (דף סה). גמי אטקומרי: לאפוקי דגים ועוברים. שאין החמה רואה אותם: אסור בקרחין בו'. צגמ' מפרש טעמא: אסור בקרחים ובעלי השיבות וכן נמי צמיי שעציו לכן: **מדלא ס' קתני הנודר בבעלי השער.** האי טעמא לפרש קרחין ובעלי שיבות נמי ככר היו שחורי ראש וכן מי שעציו לכן סופו משחיר: דוימנין מבכי' ראשהון וזימנין בגילוי. ויכיר משחיתות שהם אנשים דנשים לעולם מיכסו ולכן מקרו אנשים שחורי הראש: וקצבים לעולם בגילוי. אנשים וגשים ואין יוכיר צשמיתוס צין איש לאשה: מותר בגולדים. צאותם שטלדו אחר מדוי צילודים משמע שכצר נולדו: ר"מ בותר אף בילודים. צגמרא מפרש: ולא מיבעיא בגולדים ואלא מבאן אסרי. ה"ה דה"מ לאקשווי מאי אף: מן הגולדים אסור אף בילודים. דצין אותם שטלדו וצין אותם העמידים להוולד בכלל